

Mesajul președintelui Academiei de Științe a Moldovei, academician Gheorghe Duca, participanților Conferinței consacrate Centenarului Sfatului Țării

Evocarea figurilor emblematice și a evenimentelor edificatoare ale istoriei este o practică, o necesitate și o datorie de conștiință a fiecărui popor, căci orice gest de elogiare a trecutului inspiră și generează energii stimulative în confruntarea cu provocările prezentului și, mai ales, ale viitorului.

Anul 2018 este un an al rememorării, atestăm aniversarea a 100 de ani de la Marea Unire din 1918. Acest semnificativ moment, precum și relevanța istorică a acestui act nu ne permit să trecem cu vederea circumstanțele și evenimentele care au precedat, lor revenindu-le un rol decisiv. Unul dintre momentele cu semnificație determinantă în procesul de consolidare a românilor basarabeni a fost constituirea **Sfatului Țării**.

Făcând o incursiune în trecut, constatăm că anul 1917 a fost marcat de redeșteptare și de aprofundarea conștiinței naționale, fapt ce a culminat cu recunoașterea cvasitotală a identității naționale. Ideea comunității dintre românii basarabeni și cei de peste Prut a prins contur în mentalitatea colectivă a majorității populației. În paralel, ideea de autonomie era promovată insistent și în Ucraina, care s-a declarat stat autonom. În aceste circumstanțe, autonomia Basarabiei se transformase din aspirație într-o realitate.

Astfel, inaugurarea Sfatului Țării la 21 noiembrie 1917 și, ulterior, proclamarea solemnă a autonomiei Basarabiei la 2 decembrie apar drept consecințe firești ale conștientizării, de către basarabeni, a identității lor naționale și a caracterului crucial al momentului.

Evident, singura posibilitate viabilă era ca o structură socială cu forță reală să fie recunoscută de majoritate și să-și asume responsabilitatea de soluționare pozitivă a situației, instituind, fără ezitări, un organ legislative reprezentativ. Așa s-a întâmplat în luna octombrie 1917, când Congresul militarilor moldoveni a adoptat o serie de hotărâri îndrăznețe, cea mai importantă fiind proclamarea autonomiei provinciale și politice a Basarabiei. Congresul a mai decis ca *„pentru cârmuirea Basarabiei în cel mai scurt timp să se alcătuiască Sfatul Țării”*.

Așadar, Sfatul Țării a fost inaugurat o sută de ani în urmă și programul său de activitate prevedea cele mai radicale soluții pentru rezolvarea chestiunii agrare, economice, administrative, educaționale, culturale, buna orânduire a relațiilor interetnice, identificarea soluțiilor adecvate în contextul războiului.

Toată autoritatea din provincie s-a concentrat în mâinile acestei instituții cu o largă reprezentativitate social-politică și națională. Înființarea Sfatului Țării și proclamarea Republicii Democratice Moldovenești au avut aprobarea cvasiunanimă a întregii populații din Basarabia. Oficialii locali, comisarii județeni, școlile, justiția și tribunalul din Chișinău i-au recunoscut legitimitatea.

Următorul pas după declararea autonomiei a fost proclamarea independenței. La fel ca în cazul declarării autonomiei, condițiile în care a putut fi proclamată independența au fost cele generate de disoluția, din ce în ce mai accentuată, a fostului imperiu. Nemaivând niciun contact teritorial direct cu fosta metropolă, Republica Democratică Moldovenească s-a declarat independentă, cu unanimitate de voturi, în ședința din 24 ianuarie 1918 a Sfatului Țării.

Scurta perioadă de existență a Basarabiei independente a demonstrat că în lipsă de resurse fizice și materiale, în condițiile în care forțe din exterior urmăreau să atenteze la integritatea sa teritorială, independența era mai mult o iluzie. La ședința din 27 martie 1918, Sfatul Țării a votat Unirea cu România, Basarabia devenind parte organică și inseparabilă a acesteia.

La acest moment aniversar, digresiunea noastră retrospectivă ne îndeamnă să ne întrebăm în ce mod ceea ce s-a întâmplat acum 100 de ani rezonază cu situația din prezent, cum ne putem reinterpretă pe noi înșine în lumina trecutului și cum putem reinterpretă trecutul în lumina a ceea ce trăim.

Sfatul Țării a apărut în urma unui act de curaj și al unei autoorganizări a populației care a decis să-și ia soarta în propriile mâini, instituind un organ legislativ superior adecvat aspirațiilor majorității, care a devenit un simbol al lucidității, discernământului și al curajului. Cei care au participat la organizarea Sfatului Țării, cei care au devenit ulterior membri ai lui, au avut luciditatea necesară pentru a-și da seama de situația în care se aflau, discernământul necesar pentru a conștientiza posibilitățile pe care le-ar fi deschis fiecare decizie a lor și curajul pentru a transpune în fapt aceste decizii.

La o sută de ani de la crearea Sfatului Țării anume aceste valori se cer a fi omagiate, iar acest moment istoric semnificativ este un fericit prilej pentru a încerca să le cultivăm în noi înșine, analizând și meditănd asupra felului în care, acum o sută de ani, niște simpli locuitori ai acestui pământ, au reușit să le întruchipeze, iar nouă nu ne revine decât datoria să le urmăm exemplul celor din Sfatul Țării.

Academician Gheorghe Duca